

Mariko Mori

Όταν άκουσα τη φωνή της στο τηλέφωνο, αμέσως κατάλαβα γιατί μου αρέσει τόσο πολύ η δουλειά της. Ήταν σα να ακούω τη δική μου. Μετά από μία μικρή παρεξήγηση με τη βοηθό της, μία άκρως ευγενική και απίστευτα αισθησιακή φωνή, από την άλλη άκρη του Ατλαντικού, είναι έτοιμη ν' ανταποκριθεί στο παιχνίδι

των ερωτήσεων. Ασυναίσθητα, θυμήθηκα την εποχή που έκανα εκπομπές, τέσσερα χρόνια πίσω, κι έτσι με τη διπλή ευχαρίστηση του ραδιοφώνου, από την μία και της τέχνης από την άλλη, προέκυψε, αυτή η Αποκλειστική Συνέντευξη που δημοσιεύτηκε στο Nitro Millennium 1999-2000, με μία από τις πιο διάσημες, νέες καλλιτέχνιδες, της διεθνούς εικαστικής σκηνής. Συνήθως δεν μιλάει, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπου κατ' εξαίρεση, με την πολύτιμη βοήθεια του Ιδρύματος ΔΕΣΤΕ, της έστειλα τις ερωτήσεις, η απάντηση ήταν: "Με μεγάλη χαρά θα σας απαντήσω και σε ό,τι άλλο θελήσετε". Γιατί(;) Γνώριζα, λεπτομερώς το έργο της, την θαυμάζω απεριόριστα κι αν ήμουν καλλιτέχνης, θα ήθελα να είμαι εκείνη(!)

Της Έφης Μιχάλαρου

Φωτό: Κατάλογος-Monography Mori, Serpentine Gallery

Καταρχήν σπουδάσατε Μόδα κι έπειτα Τέχνη. Τι σας ώθησε να στραφείτε στην Τέχνη;

Βρήκα ότι ο χώρος της Μόδας, περιόριζε τις δυνατότητες έκφρασης των ιδεών και τις ευκαιρίες για προσωπική ενδοσκόπηση, γιατί προωθεί τον καταναλωτισμό και βασίζεται στην καταναλωτική κουλτούρα.

Ωστόσο, η δουλειά σας, έχει εμφανής επιρροές από την Μόδα.

Όχι μόνο από την Μόδα, αλλά και από ολόκληρη την ποπ κουλτούρα, τις καθημερινές εικόνες και τα αντικείμενα που μας περιτριγυρίζουν. Την μουσική, τ' αγαθά, τα προϊόντα και όλα όσα μας επηρεάζουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Επειδή όμως σπούδασα Μόδα και με ενδιέφερε πολύ, έμαθα την αισθητική της, που πολλές φορές βρίσκω ότι κατέχει κεντρική θέση στη δουλειά μου.

Γεννηθήκατε στο Τόκιο, αλλά σπουδάσατε στην Ευρώπη, γιατί προτιμήσατε το Λονδίνο;

Υπήρχε μεγαλύτερη ελευθερία πειραματισμού πάνω στη δουλειά σε σύγκριση με την Ιαπωνία, περισσότερες ευκαιρίες για εξερεύνηση.

Κατόπιν όμως επιλέξατε τη Νέα Υόρκη.

Αρχικά ήρθα για ένα χρόνο σπουδών. Ένας από τους βασικούς λόγους που εγκαταστάθηκα εδώ είναι η υποστήριξη που βρίσκεις ως προς την Τέχνη, έτσι ώστε να διευρύνονται οι δυνατότητες του καλλιτέχνη.

Στην δουλειά σας, χρησιμοποιείτε κυρίως κτίρια, χώρους και ανθρώπους από τη χώρα σας, παρόλο που ζείτε στη Ν. Υόρκη. Θα μπορούσε να συμβεί και το αντίστροφο;

Ζώντας στην Αγγλία και στις Η.Π.Α., ένιωσα την ανάγκη να ξανακοιτάξω την προσωπική μου ταυτότητα σε σχέση με την ξένη κουλτούρα. Ήταν σημαντικό για μενα να δω από μακριά την κουλτούρα μου και να καταλάβω την παράδοση, αλλά τώρα έχω φτάσει στο σημείο που προσπαθώ να βρω τη βαθύτερη ουσία, σε έναν κοινό παρανομαστή σε κάθε κουλτούρα.

Πριν από ένα χρόνο συνεργαστήκατε με το Fondazione Prada. Πως προέκυψε αυτή η συνεργασία;

Γνώρισα την κυρία Prada το 1997. Είχε δει τη δουλειά μου στην Biennale της Βενετίας, την ίδια χρονιά κι ήρθε σ' επαφή μαζί μου, θέλοντας να οργανώσει μία έκθεση για την επόμενη. Έχοντας στο νου μου κάτι πιο

προκλητικό, της πρότεινα το "Dream Temple" κι εκείνη ενδιαφέρθηκε πολύ. Ξεκίνησα το τεχνικό μέρος και προχώρησα. Με βοήθησαν πολύ στον τομέα της Αρχιτεκτονικής.

Επομένως, είστε ικανοποιημένη από τη συνεργασία σας με τη Miuccia Prada.

Α, ναι!

Και το έργο πήγε καλά. Ωστόσο υπάρχει κάτι ιδιαίτερο που χαρακτήρισε στην μνήμη σας και θα θέλατε να μας διηγηθείτε;

Ήταν μία συναρπαστική εμπειρία για μενα, ένα έργο μεγάλης κλίμακας με διεθνή συμμετοχή. Μία θαυμάσια δουλειά που πιστεύω ότι μόνο στην Ιταλία θα μπορούσε να γίνει. Για παράδειγμα, η ομάδα των Ιταλών Αρχιτεκτόνων και Κατασκευαστών, ο ειδικός τεχνικός από γυαλί από το Μιλάνο, η τεχνολογική πλευρά του system engineering, για την οποία συνεργάστηκα με την Αμερικάνικη Εταιρία, παράλληλα, είχα την υποστήριξη των ιαπωνικών εταιριών, όπως: της Shiseido για τα γραφικά, της Sony για τον υπολογιστή και τον τρισδιάστατο ήχο και της SDI Japan για το σύστημα virtual reality. Είχα επομένως μία διεθνή ομάδα με τα καλύτερα στοιχεία από όλο τον κόσμο σε συνεργασία μεταξύ τους. Ήταν μία μαγική στιγμή.

Συχνά χρησιμοποιείτε τον εαυτό σας ως γυναικείο μοντέλο στο έργο σας. Από πού απορρέει αυτή η ανάγκη;

Η εμπειρία μου από το χώρο της Μόδας και ως μοντέλο από τα 16 μου, κάνει αυτή την μορφή έκφρασης πολύ οικεία σε 'μενα. Επιπλέον, μου αρέσει να χρησιμοποιώ τη γλώσσα του σώματος και την performance, με διευκολύνει να διατυπώσω καλύτερα τις ιδέες μου.

Σε μία παλαιότερη Συνέντευξή σας, στο περιοδικό Purple Prose, είχατε πει ότι οι γυναίκες στην Ιαπωνία είναι cyborgs. Μπορείτε να μας το εξηγήσετε;

Η παραδοσιακή ιαπωνική κουλτούρα θέλει τις γυναίκες υποταγμένες

και παθητικές, χωρίς να εκφράζουν τις επιθυμίες τους. Τώρα βέβαια το φαινόμενο δεν είναι πια τόσο έντονο, αλλά εξακολουθεί να είναι δύσκολο για τις γυναίκες να έχουν πρωτοβουλία και αυτονομία.

Κατά πόσο ο έρωτας επηρεάζει τη ζωή και το έργο σας;

Για όλους μας είναι σημαντικά πράγματα η αγάπη και η συμπαράσταση. Όλοι θέλουμε να γινόμαστε δέκτες αγάπης, αλλά δεν είναι πάντοτε τόσο εύκολο να δώσει κανείς αγάπη. Κατά κάποιον τρόπο για μενα είναι έργο ζωής, να μάθω να προσφέρω αγάπη στους άλλους.

Πόσο έχουν αλλάξει τα σεξουαλικά ήθη στην Ιαπωνία σε σχέση με το παρελθόν.

Κατά παράδοση οι γυναίκες στην Άπω Ανατολή ήταν καλυμμένες, κάτι που εγώ βρίσκω πιο ερωτικό, πιο αισθησιακό. Σήμερα επικρατούν τα δυτικά πρότυπα. Το σεξ εμφανίζεται στη λαϊκή κουλτούρα και η γυναικεία εμφάνιση έχει αλλάξει.

Γνωρίζω τα περισσότερα έργα σας, αλλά ανάμεσα στα αγαπημένα μου είναι το "Miko no Inori" και το "Pure Land", που είδαμε πρόσφατα στο Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ. Υπάρχουν κάποια με τα οποία αισθάνεστε ιδιαίτερα συνδεδεμένη;

Το "Dream Temple". Κάθε στιγμή που αφιέρωσα σε αυτό το έργο είναι αξέχαστη. Αλλά και αυτό που δουλεύω τώρα. Έχει ξεκινήσει από το 1995 και σκοπεύω να το ολοκληρώσω μέσα στο 2000. Είναι μία κάψουλα που θα περικλείει το σώμα μου και θα παρουσιαστεί σε μέρη, όπως η Times Square στη Ν. Υόρκη και το Piccadilly Circus στο Λονδίνο.

Τα έργα που προανέφερα, μου αρέσουν γιατί ισορροπούν μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Τι σημαίνει για σας το γεγονός ότι ζείτε στη Δύση, έχοντας μεγαλώσει με την κουλτούρα της Ανατολής;

Ελπίζω, ότι κάποτε η έννοια των εθνικών συνόρων θα ξεπεραστεί και θα μοιραζόμαστε όλοι μία κοινή συνείδηση. Οι τοπικές κουλτούρες είναι

σημαντικές, αλλά στην ουσία υπάρχει ένα παγκόσμιο, κοινό υπόβαθρο, κάτι που θα μας βοηθήσει να κατανοήσουμε τις διαφορές και να συνειδητοποιήσουμε τις ομοιότητες, ώστε να πάψουμε να πολεμάμε, να καταστρέφουμε και να μολύνουμε. Θέλω να πιστεύω ότι, μέσα και από τις προόδους της επιστήμης και της τεχνολογίας, έχουμε ήδη μεγαλύτερη συνείδηση αυτών των πραγμάτων από ότι παλαιότερα.

Τα έργα σας είναι ήδη στο μέλλον. Ποιο θα μπορούσε να είναι αντιπροσωπευτικό του 20^{ου} και ποιο του 21^{ου} αιώνα.

Η κάθε στιγμή του παρόντος έχει ήδη ένα παρελθόν κι ένα μέλλον. Όταν είναι κανείς υπερβολικά στραμμένος στο παρελθόν ή στο μέλλον, δεν μπορεί να δει το παρόν.

Ποιο είναι για σας το νόημα της τέχνης;

Η Τέχνη για μένα είναι σαν ένας καθρέφτης που αντανακλά τη ζωή, το νου.

Κλείνοντας, θα ήθελα να μας πείτε ένα κάτι που πιστεύεται βαθιά και σας χαρακτηρίζει.

“I believe to myself”. Θεωρώ ότι πρέπει κανείς να παραμείνει πιστός στον εαυτό του και να πιστεύει στις δυνατότητές του.

Πρώτη Δημοσίευση 1/1/2015, www.dreamideamachine.com

© Συνέντευξης Έφη Μιχάλαρου